

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 950

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 27 augustus 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NARIC Vlaanderen - Kosten en procedures voor erkenning buitenlandse diploma's

Als buitenlander kan men zijn diploma laten erkennen door NARIC Vlaanderen (National Academic Recognition Information Centre). De recentste jaarverslagen van NARIC leren dat het aantal aanvragen tussen 2015 en het recentste niet-coronajaar 2019 sterk gestegen is. Daar waar in 2015 er nog 3366 aanvragen waren, waren dit er in 2019 5025 (wat een stijging met net geen 50% betekent). De cijfers voor 2020 liggen evident lager door de coronacrisis, de lockdownperiode en de daarmee gepaarde verminderde internationale trafiek, maar blijven met 4892 aanvragen op jaarbasis nog altijd merkkelijk hoger dan 5 jaar daarvoor.

NARIC heeft twee verschillende procedures tot erkenning van een buitenlands diploma: enerzijds niveau-erkenning, waarbij NARIC uitspraak doet over het niveau in Vlaanderen van het buitenlandse studiebewijs. Anderzijds specifieke erkenning, waarbij NARIC uitspraak doet over het specifieke Vlaamse diploma waarmee het buitenlandse studiebewijs gelijkwaardig is. Een onderzoek naar de erkenning van het niveau kost de aanvrager 90 euro. Een specifieke erkenning kost 180 euro. Het onderzoek naar de erkenning van een doctoraat kost 300 euro.

Voorheen werd de erkenningsaanvraag door NARIC gratis behandeld. De Vlor (Vlaamse Onderwijsraad) bracht in 2009 een advies uit waarin hij stelde dat de erkenningsprocedure van buitenlandse diploma's hoger onderwijs in Vlaanderen dringend aan hervorming toe was en pleitte er toen voor de procedure kosteloos te houden voor de aanvrager.^[1] In juni 2020 bracht de Vlor opnieuw een advies uit waarbij hij naging op welke punten de procedure nog verbeterd kan worden en de Vlaamse overheid een aantal aanbevelingen meegaf ter versterking van de bestaande procedures.^[2] Daarnaast verscheen in maart 2020 een advies van de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) omtrent dit onderwerp.^[3]

1. Een volledige gelijkwaardigheid onderzoeken, is natuurlijk een intensiever proces dan enkel de niveaugelijkwaardigheid van een studiebewijs nagaan, dus dat verklaart in zekere zin het verschil tussen de beide respectieve bedragen.

Wat is echter de verklaring voor de merkkelijk hogere prijs voor het laten erkennen van een doctoraat? In hoeverre is dat een intensiever proces dan de volledige gelijkwaardigheidserkenning van bijvoorbeeld een diploma op masterniveau? Of is de prijs ook mede te verklaren vanuit de verwachting dat houders van een doctoraat (of een gelijkaardig diploma) normaliter kapitaalcrachtiger zijn?

2. In hoeverre zijn deze bedragen representatief ten opzichte van de reële kostprijs van deze erkenningsprocedures? Ik kan me voorstellen dat de gemiddelde reële kostprijs aan personeels- en werkmiddelen per aanvraag hoger ligt dan de te betalen som voor de aanvrager. Wat is dus deze gemiddelde reële kostprijs, opgesplitst naargelang het soort aanvraag? Kan de minister hier een inschatting maken van de verhouding tussen de te betalen kostprijs voor de aanvrager en de reële kosten?
3. Kosten kunnen vooral oplopen door vertalingen, d.w.z. het laten vertalen door een beëdigd vertaler van het studiebewijs naar het Nederlands en andere originele bewijsstukken in een landstaal of het Engels.

Kan de minister een inschatting geven van de absolute en relatieve kostprijs door het laten maken van deze vertalingen?

4. In bepaalde gevallen moet NARIC ook een beroep doen op tolkdiensten, bijvoorbeeld wanneer aan de hand van de ingediende bewijsstukken er geen beslissing kan worden genomen en er extra duiding gevraagd moet worden van de aanvragers, maar deze niet een van onze landstalen of het Engels machtig is.

Hoe vaak maakte NARIC in de periode 2015 tot en met 2020 per jaar gebruik van een (externe) tolk en wat was voor die periode het jaarlijkse kostenplaatje voor het gebruik deze dienst(en)?

5. De Vlor is in zijn recentste advies afgestapt van zijn voornemen om de procedure gratis te houden en noemt de huidige betalingsbedragen verdedigbaar in de zin dat ze er ook voor zorgen dat aanvragers geen onnodige aanvragen doen. De Vlor vraagt weliswaar wel nog om de procedure kosteloos te maken voor aanvragers uit ontwikkelingslanden.

De Vlor is ook de mening toegedaan dat de inspanningen die instellingen leveren voor de erkenning van buitenlandse diploma's, vergoed moeten worden door de overheid zodat ze de nodige tijd krijgen om te investeren in een sterke en onderbouwde adviesverlening.

Hoe evalueert de minister deze suggesties van de Vlor? Neemt hij eventuele beleidsbeslissingen op basis hiervan?

6. De Vlor stelt in hetzelfde advies voor dat als een masterdiploma niet gelijkwaardig aan het Vlaamse diploma wordt bevonden, onmiddellijk de erkenning op bachelor- of graduaatsniveau wordt bekeken, zonder dat daarvoor een nieuwe procedure gestart moet worden.

Hoe evalueert de minister deze suggestie van de Vlor? Neemt hij eventuele beleidsbeslissingen op basis hiervan?

7. Het genoemde advies van de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit van de SERV stelt onder meer het volgende:

"De sociale partners en de kansengroepen vragen om zoals in Nederland een overzicht te geven van hoe eerdere erkenningsaanvragen afgelopen zijn. Zo kan een nieuwkomer snel zien wat in het verleden beslist is voor de meest gangbare studiebewijzen. Ook voor de werkgever is dit een pluspunt want hij krijgt snel een geloofwaardige indicatie

van de waarde van iemands studiebewijs zonder de hele procedure te moeten afwachten.

Uit het HIVA-onderzoek [4] blijkt dat HR-professionals vragende partij zijn voor een procedure waarbij enkel wordt nagegaan of het studiebewijs authentiek is en behaald aan een erkende instelling. Dit kan een minder tijdrovende, eenvoudiger en goedkopere procedure zijn dan het onderzoeken van inhoudelijke gelijkwaardigheid. De sociale partners en de kansengroepen vragen om samen met de precedentendatabank werk te maken van een procedure authenticiteitserkenning om snel na te gaan of het studiebewijs authentiek is en behaald is aan een erkende hogeschool of universiteit.

- a) Hoe evalueert de minister deze suggesties (precedentendatabank en procedure authenticiteitsverklaring) vanuit de SERV? In hoeverre verhouden deze concrete voorstellen zich tot het voornemen van de Vlaamse Regering uit haar regeerakkoord [5] om een performantere erkenningsprocedure van buitenlandse diploma's voorop te stellen? Neemt de minister eventuele beleidsbeslissingen op basis hiervan?

Meer efficiëntie, grotere toegankelijkheid, etc. klinken in deze wel mooi, maar natuurlijk is en blijft het belangrijkste criterium de competenties van de aanvrager goed kunnen inschatten en nagaan in hoeverre deze echt compatibel zijn met de (arbeidsmarkt)vereisten in Vlaanderen. Efficiëntie en toegankelijkheid gaan dus niet op als het daardoor gemakkelijker wordt om een buitenlands diploma te erkennen waarbij er minder inhoudelijk gecontroleerd wordt.

- b) Hoe schat de minister dit risico in?

[1] Vlaamse Onderwijsraad, *Advies over de gelijkwaardigerkenning van buitenlandse diploma's in het hoger onderwijs in Vlaanderen*, 13 oktober 2009: <https://assets.vlor.be/www.vlor.be/attachment/RHO-RHO-ADV-0910-002.pdf>

[2] Vlaamse Onderwijsraad, *Advies academische erkenning van buitenlandse diploma's*, 9 juni 2020: https://assets.vlor.be/www.vlor.be/advice_final_attachments/RHO-RHO-ADV-1920-005_0.pdf

[3] Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Adviescommissie Economische Migratie & Commissie Diversiteit, *Een efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen*, 2 maart 2020: https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/ACEM_2020302_NARIC_ADV.pdf

[4] Chakkar, S. & De Cuyper P. (2019), *De gepercipieerde waarde van diploma-erkenning op de arbeidsmarkt: een analyse vanuit werkgevers en aanvragersperspectief*, Onderzoek in opdracht van NARIC-Vlaanderen. HIVA – Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving.

[5] Vlaamse Regering 2019-2024. *Regeerakkoord*, p. 41: "Om er voor te zorgen dat nieuwkomers sneller op hun niveau inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt, versterken we de werking van het National Academic Recognition Information Center (NARIC) met betrekking tot de erkenning van buitenlandse diploma's." Voornemen hernomen in de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, p. 44.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 950 van 27 augustus 2021
van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. De bepaling van prijs is gebaseerd op de moeilijkheidsgraad van het te beoordelen dossier. De behandeling van een doctoraatsdossier is complexer dan voor een masterdiploma.
2. **procedure niveaugelijkwaardigheid**

kostprijs personeels- en werkingsmiddelen	337,46 euro per aanvraag
te betalen door aanvrager	90 euro
reële kostprijs voor NARIC-Vlaanderen	247,46 euro

procedure volledige gelijkwaardigheid

kostprijs personeels- en werkingsmiddelen	486,79 euro per aanvraag
te betalen door aanvrager	180 euro (300 euro bij doctoraat)
reële kostprijs voor NARIC-Vlaanderen	306,79 euro (186,79 euro doctoraat)

3. NARIC aanvaardt de originele documenten in de drie landstalen en in het Engels. Wanneer de originele documenten niet in één van deze vier talen zijn, vraagt NARIC een beëdigde vertaling van een aantal documenten.

De kosten van de vertalingen zijn volledig ten laste van de aanvragers. NARIC heeft hier geen zicht op.

4. NARIC nodigt soms aanvragers uit voor een gesprek, bijvoorbeeld om de authenticiteit van het buitenlands diploma na te gaan of bij onduidelijkheden over de inhoud van de buitenlandse opleiding. Wanneer een aanvrager één van onze landstalen of het Engels niet machtig is, schakelt NARIC hiervoor een tolk in.

NARIC doet dan beroep op collega's van AHOVOKS of de ruimere Vlaamse Overheid die de rol van tolk op zich nemen. In 2018 kon NARIC beroep doen op de gratis dienst van telefoontolken van Agentschap Integratie & Inburgering. Dit gebeurde 5 keer. Zodra deze dienst betalend werd, heeft NARIC hier geen gebruik meer van gemaakt.

Wanneer NARIC geen tolk kan voorzien, kan de aanvrager zelf ook beroep doen op een gecertificeerde tolk. De aanvrager staat dan zelf in voor de onkosten.

5. a) Het onderzoek naar de gelijkwaardigheid is gratis voor aanvragers die op het moment van de erkenningsaanvraag:
 - Asielzoeker is en dit kan aantonen met een bijlage 26 Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken in combinatie met een geldig attest van immatriculatie.
 - Erkend vluchteling of subsidiair beschermde is en dit kan aantonen met een attest van het Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen of een verblijfskaart.
 - Een verhoogde tegemoetkoming krijgt en dit kan aantonen met een bewijs van het ziekenfonds.
 - Een leefloon krijgt van een OCMW of maatschappelijke hulp gelijk aan een leefloon.

- Inburgeraar is en een inburgeringscontract heeft ondertekend binnen de periode van 3 jaar die aan de erkenningsaanvraag voorafgaat.
- Werkzoekende is en een trajectovereenkomst of een afsprakenblad met de VDAB heeft gesloten binnen de periode van 2 jaar die aan de erkenningsaanvraag voorafgaat.
- Werkzoekende is en een actieplan heeft of deelneemt aan een begeleidingsactie van ACTIRIS of een van zijn Nederlandstalige partners waarmee een overeenkomst werd gesloten binnen de periode van 2 jaar die aan de erkenningsaanvraag voorafgaat.

Dit is vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 31 januari 2014 houdende de differentiatie in de financiële bijdrage die de houder van een buitenlands studiebewijs moet betalen aan de erkenningsautoriteit voor een onderzoek met betrekking tot de erkenning van het buitenlandse studiebewijs <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14648>

Deze categorieën blijken de doelgroepen voldoende af te dekken. Een uitbreiding ervan is voorlopig niet aan de orde.

- b) De bedragen die betaald worden aan de adviesverleners zijn vastgelegd in het raamcontract waar instellingen en individuele adviesverleners op ingeschreven hebben en de voorwaarden van de adviesverlening vastleggen.

In het raamcontract is bepaald dat er 200 € wordt betaald voor een volledig advies en 100 € voor een deeladvies.

6. Elk erkenningsonderzoek resulteert in een erkenningsbeslissing waarin NARIC aangeeft of het buitenlands studiebewijs al dan niet gelijkwaardig is met een Vlaams hogeronderwijsdiploma.

NARIC volgt hierbij het watervalsysteem. Als het buitenlands studiebewijs zich in het land van oorsprong op masterniveau situeert, of als de aanvrager in het land van oorsprong met zijn diploma een beroep kan uitoefenen waarvoor in Vlaanderen een masterdiploma vereist is, dan start NARIC het onderzoek naar de specifieke gelijkwaardigheid met een Vlaams masterdiploma.

Bij een negatieve beoordeling wordt onderzocht of een algemeen masterniveau zonder specifiek studiebewijs toegekend kan worden.

Als ook het algemeen masterniveau negatief beoordeeld wordt, wordt onmiddellijk de erkenning op bachelorniveau (specifieke gelijkwaardigheid en niveaugelijkwaardigheid) onderzocht zonder dat daarvoor een nieuwe procedure gestart moet worden.

Wanneer ook het algemeen bachelorniveau negatief beoordeeld wordt, wordt onmiddellijk de erkenning op graduaatsniveau onderzocht zonder dat daarvoor een nieuwe procedure gestart moet worden.

7. a) De vergelijking met Nederland gaat niet helemaal op. In Nederland neemt de bevoegde erkenningsinstantie geen wettelijk bindende beslissingen. De erkenningsinstantie geeft advies. Een gelijkwaardigheidsbeslissing van NARIC-Vlaanderen is een bindende beslissing in de vorm van een Ministerieel besluit. Dit gaat dus verder dan een advies. Een gelijkwaardigheidsbeslissing heeft hetzelfde civiele effect als het Vlaams diploma of de Vlaamse graad waarmee het buitenlandse diploma als gelijkwaardig erkend wordt. Dit zorgt voor juridische zekerheid voor de aanvrager en de potentiële werkgevers.

Een indicatie van de waarde van iemands studiebewijs via bijv. een precedentendatabank geeft geen enkele informatie over de authenticiteit van het diploma, over het statuut van de onderwijsinstelling (is de onderwijsinstelling erkend in het land zelf) of de accreditatie van de opleiding die de onderwijsinstelling aanbiedt. Dit nagaan is net de expertise van NARIC-Vlaanderen. Uit het verleden weten we dat een openbare precedentendatabank soms ook foute verwachtingen schept. Elk dossier wordt namelijk individueel onderzocht. Bijkomende werkervaring of opleidingen kunnen in het voordeel spelen van de aanvrager en eventuele tekorten in het curriculum compenseren. Opleidingen in eenzelfde land kunnen onderling ook erg verschillend zijn en over de jaren heen kunnen deze ook evolueren. Een erkenningsonderzoek van het individuele dossier door NARIC geeft nog altijd de beste en meest correcte informatie.

Een aparte procedure aanbieden voor het nagaan van de authenticiteit van het studiebewijs en de erkenning van de instelling kan als mogelijke toekomstige dienstverlening verder onderzocht worden.

- b) Een erkenningsonderzoek door de bevoegde instantie NARIC-Vlaanderen biedt inderdaad nog altijd de beste garantie op correcte informatie.